

УДК 339.9

Галазюк Н.М. к.е.н., доцент

Квас І.В. ст. гр. МЕВМ-51

Луцький національний технічний університет

Теорія глобалізації та її вплив на економіку України

У науковій статті охарактеризовано сутність глобалізації світової економіки, основні риси глобалізації, вплив глобалізації на економіку України, її позитивні та негативні сторони та шляхи їх вирішення.

Ключові слова: глобалізація, інтернаціоналізація, лібералізація, фінансова глобалізація.

Galaziuk N., Kvas I.

Theory of globalization and its impact on the economy of Ukraine

Lyudstvo perebuvaє na porozhi novoyi historic epohy, the most important of which is oznakoyu strimke narostannya protsesiv world of globalization that is obyektivnymy and provided nezalezhno from voli or bazhannya okremykh krayin. This vazhlyvo for all countries and osoblyvo for those that vidbyvayetsya perehid of odniyeyi sotsialno-ekonomichnoyi system to another. By takykh derzhav nalezhyt and Ukraine.

The aim is to study the globalization of the world economy and its impact on the economy of Ukraine.

Contents ekonomichnoyi hlobalizatsiyi zvodytsya as protsesiv that vidbyvayutsya in sychasnykh ymovah in svitoviy ekonomitsi and vedyt to shvydkoho intehryvannya svity a single ekonomichnyy prostir, y rezyltati rozshyrennya mizhnarodnoyi torhivli, internatsionalizatsiyi vyrobnytstva and finansovykh rynkiv and takozh internatsionalizatsiyi tovarnoyi kylytry, poshyrennyu yakoyi helps ob ' yednana a single merezhu hlobalna telekomunikatsiyana systema. Holovnymy ryshyynymy sylamy these protsesiv is tehnolohichnyy prohres, rozvytok mizhnarodnoyi infrastruktury, revolyutsiyini changes in informatsiyiniy tehnolohiyi and liberalizatsiya torhivli and mizhnarodnykh bonds.

For reytynhamy mizhnarodnykh ekonomichnykh orhanizatsiyi Ukraine for rivnem konkurentozdatnosti posidaye one of ostannykh places. Kyrs yryady on liberalizatsiyu zovnishnykh vidnosyn not vypravdav pokladeniy hope in him and not realizyvv konkurentni perevahy Ukraine.

Key words: globalization, internationalization, liberalization, financial globalization.

Галазюк Н. Н., Квас И.В.

Теория глобализации и ее влияние на экономику Украины

В научной статье охарактеризованы сущность глобализации мировой экономики, основные черты глобализации, влияние глобализации на экономику Украины, ее положительные и отрицательные стороны и пути их решения.

Ключевые слова: глобализация, интернационализация, либерализация, финансовая глобализация.

Постановка проблеми у загальному вигляді і її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. На межі другого та третього тисячоліть світова економіка почала стрімко змінюватися. Набуває нових рис увесь усталений, звичний порядок планетарного життя, перебудовується його устрій. Людство перебуває на порозі нової історичної епохи, найважливішою ознакою якої є стрімке наростання процесів світової глобалізації, що є об'єктивними і здійснюються незалежно від волі чи бажання окремих країн. За таких умов важливим є розуміння нових явищ, щоб визначити раціональну і ефективну стратегію поведінки. Це важливо для всіх країн світу, а особливо для тих, в яких відбувається перехід від однієї соціально-економічної системи до іншої. До таких держав належить і Україна.

Наприкінці ХХ століття, глобалізація як сукупність національних господарств, його економічних і політичних взаємовідносин є найважливішою формою та новим етапом інтернаціоналізації господарського життя. Вона охоплює найважливіші процеси соціально-економічного розвитку світу, сприяє прискоренню економічного розвитку і модернізації. У той самий час глобалізація породжує нові суперечності й проблеми у світовій економіці. Сьогодні всі країни світу різного рівня охоплені процесом глобалізації.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Дослідженням питань глобалізації світової економіки займалися такі вітчизняні та зарубіжні вчені, зокрема Дж. Тобін, П. Бурдье, Ю. Макогона, Ю. Павленка, Ю.

Пахомова та. ін. В їх працях глобалізація розглядається, як складна, багатоаспектна проблема, що постійно породжує численні наукові дискусії і тому на сьогодні вона не має простого і однозначного тлумачення. Крім того, на подальше дослідження заслуговують протиріччя, щодо впливу глобалізації на українську економіку.

Цілі статті. Метою дослідження є вивчення глобалізаційних процесів світової економіки та їх вплив на розвиток економіки України.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Світова економіка стає єдиним ринком і виробничою зоною з національними та регіональними секторами, а не простою сукупністю національних економік, що розгортають взаємне економічне співробітництво [2].

Глобалізація може бути представлена як організація і розширення економічної діяльності за межі окремих країн, вона пов'язана з економічною відкритістю, зростанням взаємозалежності в торговій, інвестиційній, фінансово-економічній та культурній сферах. Через свою суперечливість глобалізація дуже важко піддається визначенню (табл.)

Вчені	Визначення
Дж. Тобін	Характеризує глобалізацію як суто технологічний процес, пов'язаний із широким поширенням високих технологій в електроніці, обчислювальній техніці і комунікаціях.
Спеціалісти з МВФ	Розглядають глобалізацію як економічний процес, пов'язаний зі збільшенням обсягів міжнародних трансакцій товарів, послуг і фінансів, а також інтернаціоналізацією капіталів.
П.Бурдье	Вважає, що глобалізація є продуктом не економіки чи технології, а політики, яка формується СОТ і ТНК.
Б. Баді (Паризький університет)	Припускає, що глобалізація являє собою своєрідну "гомогенізацію світу", прояв єдиних принципів та прихильність єдиним нормам поведінки
М. Шимаї	вбачає в ній сукупність таких процесів та явищ, як

	транскордонні потоки товарів, послуг, капіталу, технології та інформації, переміщення людей між країнами, переважання орієнтації на світовий ринок в торгівлі та інвестуванні, територіальну та інституціональну інтеграцію ринків, а також виникнення глобальних проблем, для вирішення яких необхідне всесвітнє співробітництво
--	---

Незважаючи на те, що спеціалісти не мають спільної думки щодо визначення глобалізації, цей процес стосується усіх сфер суспільного життя, включаючи економіку, політику, соціальну сферу, культуру, екологію, безпеку та ін. Він є суперечливий і має як позитивні, так і негативні наслідки.

Зміст економічної глобалізації зводиться до тих процесів, що відбуваються в сучасних умовах у світовій економіці і ведуть до швидкого інтегрування світу в єдиний економічний простір, у результаті розширення міжнародної торгівлі, інтернаціоналізації виробництва та фінансових ринків, а також інтернаціоналізації товарної культури, поширенню якої сприяє об'єднана в єдину мережу глобальна телекомунікаційна система. Головними рушійними силами цих процесів є технологічний прогрес, розвиток міжнародної інфраструктури, революційні зміни в інформаційній технології та лібералізація торгівлі і міжнародних зв'язків. Характерні риси економічної глобалізації представлені на рисунку.

Рис. Основні риси глобалізації

За рейтингами міжнародних економічних організацій Україна за рівнем конкурентоздатності посідає одне з останніх місць. Курс уряду на лібералізацію зовнішніх відносин не виправдав покладених на нього надій і не реалізував конкурентні переваги України.

Доцільність лібералізації зовнішньоекономічних відносин мала б бути досліджена на перших етапах відкриття кордонів, оскільки далеко не однакові умови та розбіжності обумовлювали суттєву різницю між економічними системами України від високорозвинених країн. Показники розвитку економіки України у порівнянні із найбільшими торговельними партнерами свідчать про недоречність беззастережного відкриття кордонів.

Так, за даними Світового банку, ВВП на душу населення в Україні є одним з найнижчих у світі (вона посідає 135 місце). Виробничо-промисловий комплекс України не здатний адаптуватися до попиту на світовому ринку, про що говорить досить низький ВВП на душу населення.

Через неконкурентоспроможність занепадають цілі галузі, які можуть переробляти сировину, а деякі функціонуючі галузі не повністю використовують свої виробничі потужності.

Враховуючи реальні проблеми, що стоять перед нами, досить сміливими виглядають цілком конкретні терміни, визначені нашими політиками для інтеграції України в європейське співтовариство, адже поки у нас немає навіть загально визнаних національних лідерів, обізнаних теорією і, головне, практикою ринкових відносин в умовах пануючої в міжнародному середовищі жорсткої конкуренції, що володіють навиками культурного, етичного ведення бізнесу і знанням відповідних правил бізнес-комунікації, процесів, що глибоко розуміють суть глобалізації [3].

Проведені дослідження показали, що вплив глобалізації на національну економіку України досить складний та суперечливий. Глобалізація - це об'єктивний процес

планетарного масштабу, який має як позитивні наслідки, так і негативні. Таким чином можна виділити такі позитивні та негативні наслідки глобалізації світової економіки. До позитивних наслідків глобалізації можна віднести:

- по-перше, можливість брати активну участь в обговоренні режимів регулювання міжнародних економічних відносин, а не бути осторонь, як це спостерігається тепер;

- по-друге, скорочення витрат на здійснення зовнішньоекономічних операцій, що є дуже важливо, оскільки загальне підвищення цінової конкурентоспроможності українських виробників найактуальніше питання сьогодення.

Цим самим наша країна може виконати одну з головних умов поглиблення відносин з Європейським союзом та отримати можливість захисту інтересів України та її підприємств відповідно до міжнародних форм та процедур, що мінімально залежать від коливання політичних відносин з тією чи іншою країною.

Забезпечення інвестиційної привабливості України для іноземних інвесторів за рахунок приєднання країни до загальноприйнятих у світі регулятивних норм також є однією із позитивних сторін, оскільки сучасному становищу держави не позаздриш. Іноземні інвестори не довіряють політичній та економічній нестабільності в країні і тому забирають свої капіталовкладення, а це негативно впливає на розвиток виробничої промисловості [2].

Позиція, яку зараз підтримує Україна приведе до збільшення можливостей входження країни до великих міжнародних коопераційних проектів, що в перспективі можуть забезпечити істотне підвищення конкурентоспроможності та розширити можливості більш вільного доступу до зарубіжних ринків за рахунок зменшення тарифних і нетарифних перешкод. Але для України стратегічно важливою метою має стати стимулювання структурних реформ усередині країни, спрямованих на забезпечення конкурентоспроможності у відкритому ринковому середовищі, що є стратегічно важливою метою [4].

На жаль, на сьогодні Україна недостатньо залучена до цих процесів, оскільки вона:

- відстає від провідних держав світу в галузі інформатизації та розвитку інформаційних технологій;
- перебуває лише на початку формування власних ТНК, конкурентоспроможних на глобальному рівні й здатних до здійснення глобальної стратегії розвитку;
- досить непослідовно запроваджує економічну лібералізацію;
- не приділяє належної уваги координації своєї зовнішньоекономічної політики з іншими пострадянськими й постсоціалістичними країнами, що розвиваються, - це робить політику мало гнучкою та в цілому послаблює зовнішні позиції.

Висновки: отже, Україна поступово інтегрується до міжнародних фінансових ринків, а наслідки глобалізаційних процесів стають дедалі відчутнішими для української фінансової системи. Позитивний чи негативний вектор змін від глобалізації залежить від рівня розвитку національної економічної та фінансової систем країни. Зважаючи на той факт, що чим могутніша фінансова система країни, тим більше позитивних результатів вона може отримати від процесу глобалізації, в Україні слід виробити політику, що здатна протистояти викликам фінансової глобалізації, запобігти негативним наслідкам цього процесу. Насамперед з метою збереження стабільності на національних фінансових ринках необхідна чітка система впливу держави на рух фінансових потоків у країні та приплив іноземного капіталу. Як уже зазначалося, Україна не може уникнути втягнення у глобалізаційні процеси, тому фінансову політику держави треба формувати відповідно до факторів розвитку глобалізації, аби знешкодити можливі негативні наслідки та максимізувати вигоди від процесу фінансової глобалізації.

Список використаних джерел

1. Варналій З. Регіональний розвиток України: проблеми та пріоритети//Еко номіст – 2010. – № 6. – С. 24-26
2. Малащук Д.В. Вплив інтеграційних зв'язків на конкурентоспроможність Української економіки // Формування ринкових відносин в Україні. – 2012. - №3. – с.32-38.

3. Занько В. Глобалізація та інноваційний процес: їхній взаємовплив // Економіка України. – 2009. - №2. – с.84-89.
4. Чувардинський О.Г. Зовнішня політика України в умовах Світової Економічної інтеграції й глобалізації // Економіка та держава. – 2013. - №2. – с.36-39.